सर्वारंभान्सर्वार्थान्धर्मादीन् प्राकृतवत् मूढवत् ॥ ८ ॥ ९ ॥ धर्महानिंव्युत्पादयति यदीति अस्माकंराज्येअनधिकारात् अधिकारिणस्तवैवधर्मलोपजंकिल्बिषंभवतीत्यर्थः ॥१०॥ अर्थस्तुधर्मादीनांच
तुर्णामपिमूलमितिसर्वथासत्यात्याज्यइत्याह आकिंचन्यमित्यादिना आकिंचन्यंमुनीनांचराज्यादप्यधिकंमतमितियद्वाक्यंतदुद्दिश्यनहुषोराजाअधनतामिहधिगस्त्वितिअब्रवीत् अधनेधनाभावेनिमित्ते
सतिअगस्त्यशापात्सर्पीभावदशायां नृशंसंनिर्दयंभीमसेनादिमनुष्यपासरूपंकर्मकृत्वादारिद्र्यंपापहेतुत्वान्निंदितवानित्यर्थः ॥ ११ ॥ एतदपिऋषीणामेवोचितंनराज्ञामित्याह अश्वस्तनमिति वयमेवास्यलो

सर्वारंभान्समुत्सृज्यहतस्वस्तिरकिंचनः॥ कस्मादाशंससेभैक्ष्यंकर्तुंप्राकृतवत्प्रभो॥ ८॥अस्मिन्राजकुलेजातोजित्वाकृत्स्नांवसुंधरां॥धर्मार्थावखिलौहित्वा
वनंमौढ्यात्प्रतिष्ठसे॥ ९॥ यदीमानिहवींषीहविमथिष्यंत्यसाधवः॥ भवताविप्रहीणानिप्राप्तंत्वामेवकिल्बिषं॥ १०॥ आकिंचन्यंमुनीनांचइतिवैनहुषोब्रवी
त्॥ कृत्वानृशंसंत्वधनेधिगस्त्वधनतामिह॥ ११॥ अश्वस्तनमृषीणांहिविद्यतेवेदतद्भवान्॥ यंत्विमंधर्ममित्याहुर्धनादेषप्रवर्तते॥ १२॥ धर्मंसंहरतेतस्यध
नंहरतियस्यसः॥ ह्रियमाणेधनेराजन्वयंकस्यक्षमेमहि॥ १३॥ अभिशस्तंप्रपश्यंतिदरिद्रंपार्श्वतःस्थितं॥ दरिद्रंपातकंलोकेनतच्छंसितुमर्हति॥ १४॥प
तितःशोच्यतेराजन्निर्धनश्चापिशोच्यते॥ विशेषंनाधिगच्छामिपतितस्याधनस्यच॥ १५॥अर्थेभ्योहिविवृद्धेभ्यःसंभृतेभ्यस्ततस्ततः॥ क्रियाःसर्वाःप्रवर्तंते
पर्वतेभ्यइवापगाः॥ १६॥ अर्थाद्धर्मश्चकामश्चस्वर्गश्चैवनराधिप॥ प्राणयात्रापिलोकस्यविनात्यर्थंनसिद्ध्यति॥ १७॥ अर्थेनहिविहीनस्यपुरुषस्याल्पमेध
सः॥विच्छिद्यंतेक्रियाःसर्वाग्रीष्मेकुसरितोयथा॥ १८॥यस्यार्थास्तस्यमित्राणियस्यार्थास्तस्यबांधवाः॥यस्यार्थाःसपुमान्लोकेयस्यार्थाःसचपंडितः॥ १९॥
अधनेनार्थकामेननार्थःशक्योविधित्सितुं॥ अर्थैरर्थानिबध्यंतेगजैरिवमहागजाः॥ २०॥ धर्मःकामश्चस्वर्गश्चहर्षःक्रोधःश्रुतंदमः॥ अर्थादेतानिसर्वाणिप्र
वर्ततेनराधिप॥ २१॥ धनात्कुलंप्रभवतिधनाद्धर्मःप्रवर्धते॥ नाधनस्यास्त्ययंलोकोनपरःपुरुषोत्तम॥ २२॥ नाधनोधर्मकृत्यानियथावदनुतिष्ठति॥ धना
द्धिधर्मःस्रवतिशैलादभिनदीयथा॥ २३॥ यःकृशार्थःकृशगवःकृशभृत्यःकृशातिथिः॥ सवैराजन्कृशोनामनशरीरकृशःकृशः॥ २४॥ अवेक्षस्वयथान्या
यंपश्यदेवासुरंयथा॥राजन्किमन्यज्ज्ञातीनांवधाद्गृध्यंतिदेवताः॥ २५॥नचेद्धर्तव्यमन्यस्यकथंतद्धर्ममारभेत्॥एतावानेववेदेषुनिश्चयःकविभिःकृतः॥ २६॥
कस्यविनाशेकारणंस्मृताइतियदुक्तंतत्राह यंत्विमंमित्यादि ॥ १२ ॥ वयंक्षत्रियाःकस्यभ्रातुःपितुर्वाअपराधंक्षमेमहिनकस्यापीत्यर्थः ॥ १३॥ क्षमायांदोषमाह अभिशस्तमिति अभिशस्तवदित्यर्थः शं
सितुंप्रशंसितुं ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ प्राणेति मुमुक्षूणांप्राणयात्राप्यर्थाधीनेतिमोक्षोप्यर्थादेवभवतीत्याशयः ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २०॥२१॥२२॥२३॥ कृशार्थःक्षीणार्थः ॥ २४ ॥ यत्तूक्तंज्ञाती
नांपरस्परंयुद्धेहतानांहंतॄणांचश्रेयोनास्तीतितच्छिष्टाचारदर्शनेनदूषयति अवेक्षस्वेत्यादिना ॥२५॥ अन्यस्यपरस्यधनंचेन्नहर्तव्यंतर्हिराजाकथंधर्ममाचरेत् तस्यवृत्त्यंतराभावान्नकथंचिदित्यर्थः ॥२६॥

Digitized by Google